Lieta Nr. 11270005914, SKK-113/2019
Krimināllietu departaments
ECLI:LV:AT:2019:0815.11270005914.4.L

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2019.gada 15.augustā

Tiesa šādā sastāvā: senatori Aija Branta, Voldemārs Čiževskis, Anita Nusberga

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /pers. D/ aizstāves Ilonas Sipjagovas un apsūdzētā /pers. F/ aizstāves Lindas Elsberģes kasācijas sūdzībām par Kurzemes apgabaltiesas 2018.gada 5.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Ventspils tiesas 2015.gada 20.novembra spriedumu
[1.1] /pers. D/, personas kods /personas kods/,
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem un policijas kontroli uz 2 gadiem;
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 125.panta otrās daļas 5.punktā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem.
Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods /pers. D/ noteikts brīvības atņemšana uz 4 gadiem un policijas kontrole uz 2 gadiem.
[1.2] /pers. F/, personas kods /personas kods/,
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem un policijas kontroli uz 2 gadiem;
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 125.panta otrās daļas 5.punktā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 6 mēnešiem.
Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods /pers. F/ noteikts brīvības atņemšana uz 3 gadiem 3 mēnešiem un policijas kontrole uz 2 gadiem.
[1.3] Ar šo spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts arī /pers. H/, par kuru tiesas nolēmums kasācijas kārtībā nav pārsūdzēts.
[1.4] No /pers. D/, /pers. F/ un /pers. H/ solidāri /pers. I/ (*/pers. I/*) labā piedzīta kaitējuma kompensācija 13 880 *euro*.
[1.5] No /pers. D/, /pers. F/ un /pers. H/ solidāri valsts labā piedzīta cietušajam /pers. I/ izmaksātā valsts kompensācija 670 *euro*.

[2] Ar Ventspils tiesas 2015.gada 20.novembra spriedumu /pers. D/ un /pers. F/ atzīti par vainīgiem un sodīti pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas 5.punkta par rupju sabiedriskā miera traucēšanu personu grupā, kas izpaudās acīmredzamā necieņā pret sabiedrību un bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru (huligānismu), un bija saistīta ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajam.
Turklāt /pers. D/ un /pers. F/ atzīti par vainīgiem un sodīti pēc Krimināllikuma 125.panta otrās daļas 5.punkta par smaga miesas bojājuma tīšu nodarīšanu personu grupā.

[3] Ar Kurzemes apgabaltiesas 2017.gada 24.novembra spriedumu, iztiesājot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar Ventspils prokuratūras prokurora Naura Pinkovska apelācijas protestu, apsūdzētā /pers. F/ aizstāves Agitas Šamas, apsūdzētā /pers. D/ aizstāves I. Sipjagovas, apsūdzētā /pers. H/ aizstāvja Ērika Cara apelācijas sūdzībām Ventspils tiesas 2015.gada 20.novembra spriedums atcelts daļā par cietušajam /pers. I/ izmaksātās valsts kompensācijas 670 *euro* un kaitējuma kompensācijas 13 880 *euro* solidāru piedziņu no apsūdzētajiem. Cietušajam izmaksātās valsts kompensācijas atlīdzību valsts labā un kaitējuma kompensāciju cietušā labā kriminālprocesā nolemts nenoteikt. Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

[4] Ar Augstākās tiesas 2018.gada 24.maija lēmumu, izskatot lietu sakarā ar apsūdzētā /pers. D/ aizstāves I. Sipjagovas un apsūdzētā /pers. F/ aizstāves L. Elsberģes kasācijas sūdzībām, Kurzemes apgabaltiesas 2017.gada 24.novembra spriedums atcelts daļā par /pers. D/ un /pers. F/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 125.panta otrās daļas 5.punkta un galīgo sodu, kas noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu.

[5] Ar Kurzemes apgabaltiesas 2018.gada 5.oktobra spriedumu Ventspils tiesas 2015.gada 20.novembra spriedums atcelts daļā par /pers. D/ un /pers. F/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 125.panta otrās daļas 5.punkta un galīgo sodu, kas viņiem noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu.
[5.1] /pers. D/ pēc Krimināllikuma 125.panta otrās daļas 5.punkta sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 10 mēnešiem.
Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods /pers. D/ noteikts brīvības atņemšana uz 3 gadiem 10 mēnešiem un policijas kontrole uz 2 gadiem.
[5.2] /pers. F/ pēc Krimināllikuma 125.panta otrās daļas 5.punkta sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 4 mēnešiem.
Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods /pers. F/ noteikts brīvības atņemšana uz 3 gadiem 1 mēnesi un policijas kontrole uz 2 gadiem.

[6] Par Kurzemes apgabaltiesas 2018.gada 5.oktobra spriedumu apsūdzētā /pers. D/ aizstāve I. Sipjagova un apsūdzētā /pers. F/ aizstāve L. Elsberģe iesniegušas kasācijas sūdzības.

[7] Apsūdzētā /pers. D/ aizstāve I. Sipjagova kasācijas sūdzībā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru atcelts Ventspils tiesas 2015.gada 20.novembra spriedums par /pers. D/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 125.panta otrās daļas 5.punkta un galīgo sodu, kas viņam noteikts saskaņā

ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu. Aizstāve uzskata, ka tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 1.panta, 12.panta pirmās daļas, 14.panta pirmās daļas, 15.panta pirmās daļas, 18.panta, 123.panta 127.panta, 511.panta otrās daļas, 512.panta, 527.panta otrās daļas 2.punkta, 564.panta ceturtās daļas un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta 1.punkta un Latvijas Republikas Satversmes 89. un 92.panta pārkāpumu. Savu lūgumu atcelt apgabaltiesas spriedumu aizstāve pamatojusi ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[7.1] Tiesas secinājums par to, ka /pers. D/ tikai formāli atzinis savu vainu un nožēlojis izdarīto, pēc aizstāves domām, ir pretrunā ar lietā iegūtajiem pierādījumiem. Aizstāve norāda, ka pēc aizturēšanas, gan arī turpmāk visas iztiesāšanas procesā /pers. D/ atzinis savu vainu un nožēlojis izdarīto. Neraugoties uz to, ka ar Kurzemes apgabaltiesas 2017.gada 24.novembra spriedumu tika nolemts cietušajam izmaksātās valsts kompensācijas atlīdzību valsts labā un kaitējuma kompensāciju cietušā labā kriminālprocesā nenoteikt, /pers. D/ veicis maksājumus. Savukārt tiesa, neņemot vērā minēto apstākli, nepamatoti nav piemērojusi Krimināllikuma 47.panta otrajā daļā noteikto un to nav atzinusi par /pers. D/ atbildību mīkstinošo apstākli. Minētais novedis pie prettiesiska nolēmuma, jo spriedumā netika izvērtēti visi Krimināllikuma 46.pantā minētie apstākļi, kuri ņemami vērā, nosakot sodu.

[7.2] Nav ievērotas apsūdzētā /pers. D/ tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, kas garantētas Kriminālprocesa likuma 14.pantā.

Aizstāve uzskata, ka laiks no 2015.gada 20.novembra, kad tika taisīts pirmās instances tiesas spriedums, līdz 2018.gada 5.oktobrim, kad saistībā ar tiesas pieļautajiem pārkāpumiem lieta atkārtoti iztiesāta apelācijas instances tiesā, nav atzīstams par saprātīgu un liecina, ka ir pārkāptas /pers. D/ tiesības uz krimināprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā.

Atzīstot, ka nav pieļauts Kriminālprocesa likuma 14.panta pārkāpums, apelācijas instances tiesa spriedumā nav izvērtējusi visus aizstāves apelācijas sūdzībā minētos argumentus un nepamatoti atzinusi, ka tiesas sēdes vairākkārt atliktas tieši aizstāvības pieteikto lūgumu dēļ, aizstāvības noslogotības dēļ, kā arī apsūdzētā slimības dēļ. Aizstāve norāda, ka, krimināprocesā piesakot lūgumus, apsūdzētie, aizstāvji un pārstāvji īsteno Kriminālprocesa likuma 60.[1], 71. un 72.pantā noteiktās tiesības. Turklāt neviens no aizstāvju pieteiktajiem lūgumiem netika atzīts par nepamatotu. Savukārt lietisko pierādījumu un CD nenodošana apelācijas instances tiesai kopā ar krimināllietu, kas liedza procesā iesaistītajām personām īstenot savas tiesības, nevar tikt atzīta par krimināprocesa nepamatotu vilcināšanu.

[7.3] Apelācijas instances tiesa nav arī izvērtējusi sūdzībā minētos argumentus, kas pamato iespēju /pers. D/ piemērot Krimināllikuma 55.panta nosacījumus un notiesāt viņu nosacīti.

Spriedumā nav pamatots, kāpēc aizstāvja sūdzībā un tiesas sēdē sniegtie argumenti un tiesas sēdē pārbaudītie pierādījumi ir noraidāmi un nerada tiesai pārliecību, ka /pers. D/, sodu neizciešot, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus. Nemotivējot savu atzinumu, apelācijas instances tiesa nav ievērojusi Satversmes tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas vairākos nolēmumos izteiktās atziņas par nepieciešamību motivēt savos nolēmumos paustos secinājumus.

[8] Apsūdzētā /pers. F/ aizstāve L. Elsberģe kasācijas sūdzībā lūdz grozīt apelācijas instances tiesas spriedumu sakarā ar tiesas pieļauto Krimināllikuma pārkāpumu un Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma. Savu lūgumu aizstāve pamatojusi ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[8.1] Apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā Augstākās tiesas 2018.gada 24.maija lēmumā izteiktās atziņas par apstākļiem, kas ņemami vērā, apsūdzētajiem nosakot soda veidu un mēru.

[8.2] Turklāt apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā Kriminālprocesa likuma 14.pantā noteiktā pamatprincipa pārkāpumu, proti, tiesību uz krimināprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā un, nosakot /pers. F/ sodu, nepamatoti nav piemērojusi Kriminālprocesa likuma 49.[1]pantu.

Motīvu daļa

[9] Kasācijas instances tiesa atzīst, ka Kurzemes apgabaltiesas 2018.gada 5.oktobra spriedums atstājams negrozīts, bet apsūdzēto aizstāvju kasācijas sūdzības noraidāmas.

Kasācijas sūdzībās apsūdzēto aizstāves pamatā atkārtojušas jau apelācijas sūdzībās izteiktos lūgumus, proti, nosakot apsūdzētajiem sodu, piemērot Krimināllikuma 49.[1]panta nosacījumus un sodu mīkstināt, kā arī rast iespēju piemērot Krimināllikuma 55.panta nosacījumus. Minētie lūgumi tika izvērtēti un motivēti noraidīti jau apelācijas instances tiesas spriedumā.

[9.1] Pirmās instances tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 4.punktu par apsūdzēto /pers. D/ un /pers. F/ atbildību pastiprinošu apstākli atzina apstākli, ka Krimināllikuma 125.panta otrās daļas 5.punktā paredzētais noziedzīgais nodarījums izraisījis smagas sekas. Savukārt apelācijas instances tiesa, iztiesājot lietu pirmo reizi 2017.gada 24.novembrī, secināja, ka minētais atbildību pastiprinošais apstāklis /pers. D/ un /pers. F/ konstatēts nepamatoti, jo tas dublē Krimināllikuma 125.panta dispozīciju, un to izslēgusi. Vienlaikus apelācijas instances tiesa atzinusi, ka šī atbildību pastiprinošā apstākļa izslēgšana nevar būt pietiekams pamats, lai apsūdzētajiem mīkstinātu noteikto sodu, ievērojot cietušā /pers. I/ veselības stāvokļa straujo pasliktināšanos, kas ir tiešā cēloņsakarībā ar apsūdzēto pretlikumīgajām darbībām, kā arī to, ka neviens no apsūdzētajiem nav uzsācis maksāt cietušajam kaitējuma kompensāciju.

[9.2] Izskatot lietu sakarā ar apsūdzētā /pers. D/ aizstāves I. Sipjagovas un apsūdzētā /pers. F/ aizstāves L. Elsberģes kasācijas sūdzībām par Kurzemes apgabaltiesas 2017.gada 24.novembra spriedumu, Augstākā tiesa ar 2018.gada 24.maija lēmumu atcēla apgabaltiesas spriedumu daļā par /pers. D/ un /pers. F/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 125.panta otrās daļas 5.punkta un galīgo sodu, kas viņiem noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu. Lieta atceltajā daļā nosūtīta jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā. Kasācijas instances tiesa atzina, ka, izslēdzot no /pers. D/ un /pers. F/ apsūdzības atbildību pastiprinošo apstākli, apelācijas instances tiesa nepamatoti nav mīkstinājusi apsūdzētajiem ar pirmās instances tiesas spriedumu noteikto sodu par Krimināllikuma 125.panta otrās daļas 5.punktā paredzēto noziedzīgo nodarījumu un līdz ar to arī galīgo sodu, kas noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu. Turklāt kasācijas instances tiesa arī konstatējusi, ka apelācijas instances tiesa, atzīstot, ka pastiprinošā apstākļa izslēgšana nevar būt pamats apsūdzētajiem /pers. D/ un /pers. F/ piespriestā soda mīkstināšanai, ņemot vērā cietušā veselības stāvokļa straujo pasliktināšanos, kas ir tiešā cēloņsakarībā ar apsūdzēto pretlikumīgajām darbībām, kā arī to, ka neviens no apsūdzētajiem nav uzsācis maksāt cietušajam kaitējuma kompensāciju, faktiski konstatējusi lietā divus jaunus apsūdzēto atbildību ietekmējošos apstākļus, kuri lieguši iespēju samazināt viņiem piespriesto sodu.

[9.3] Lietu pēc būtības izskata pirmās instances tiesa, bet gadījumā, kad iesniegts apelācijas protests vai apelācijas sūdzība, – arī apelācijas instances tiesa. Savukārt saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo un trešo daļu kasācijas instances tiesa lietu pēc būtības neizskata, pierādījumus lietā no jauna neizvērtē. Vienlaikus kasācijas instances tiesas kompetencē ir pārbaudīt, vai apelācijas instances tiesa, iztiesājot lietu, pareizi piemērojusi Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma normas, tajā skaitā, nosakot sodu.

Atkārtoti iztiesājot lietu, Kurzemes apgabaltiesa ar 2018.gada 5.oktobra spriedumu atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu daļā par apsūdzētajam /pers. D/ un /pers. F/ noteikto sodu par Krimināllikuma 125.panta otrās daļas 5.punktā paredzēto noziedzīgo nodarījumu un daļā par galīgo sodu, kas viņiem noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu.

Papildus tiem apstākļiem, ko, nosakot apsūdzētajiem sodu, ņēmusi vērā pirmās instances tiesa, apelācijas instances tiesa ņēmusi vērā, ka /pers. D/ agrāk nav sodīts, ka ievērojis viņam noteikto drošības līdzekli, pabeidzis studijas, darba vietas administrācijas /pers. D/ pozitīvo raksturojumu, un to, ka viņa aprūpē ir slima māte. Savukārt attiecībā uz /pers. F/ apelācijas instances tiesa ņēmusi vērā, ka viņš agrāk nav sodīts, ir pašnodarbinātais un 2015.gadā viņam bijušas veselības problēmas.

Izvērtējot noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, apelācijas instances tiesa norādījusi, ka tā ņem vērā noziedzīgā nodarījuma vardarbīgo raksturu un cietušā viedokli par apsūdzētajiem nosakāmā soda veidu. Konstatējot, ka ar Kurzemes apgabaltiesas 2017.gada 24.novembra spriedumu /pers. D/

un /pers. F/ izslēgts atbildību pastiprinošais apstāklis – Krimināllikuma 125.panta otrās daļas 5.punktā paredzētais noziedzīgais nodarījums izraisījis smagas sekas –, kā arī atsaucoties uz judikatūrā un tiesību teorijā paustajām atziņām, apelācijas instances tiesa atzinusi, ka abiem apsūdzētajiem samazināms sods, kas viņiem noteikts par Krimināllikuma 125.panta otrās daļas 5.punktā paredzēto noziedzīgo nodarījumu un galīgais sods, kas noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu.

[9.4] Krimināllikuma 47.panta pirmajā daļā norādīti apstākļi, kas obligāti atzīstami par atbildību mīkstinošiem. Viens no šādiem apstākļiem, kas norādīts šā panta pirmās daļas 1.punktā, proti, noziedzīgā nodarījuma izdarītājs pieteicies par vainīgu, vaļsirdīgi atzinies un nožēlojis izdarīto. Un tikai kopumā šīs darbības veido atbildību mīkstinošo apstākli (*Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada 8.janvāra lēmums lietā Nr. SKK-35/2007 (1091052903), 2008.gada 11.jūnija lēmums lietā Nr. SKK-313/2008 (11515001207)*).

Izskatāmajā lietā apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka apsūdzētie izdarītajā atzinušies un nožēlo izdarīto. Vienlaikus, izvērtējot lietā konstatētos apstākļus, apsūdzēto atzīšanos un nožēlu apelācijas instances tiesa atzinusi par formālu. Tādējādi konstatējams, ka minētie apstākļi pamatoti nav atzīti par apsūdzēto atbildību mīkstinošiem apstākļiem saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu. Turklāt apelācijas instances tiesa arī norādījusi, ka pirmās instances tiesa jau ir ņēmusi vērā apstākli, ka apsūdzētie turpinājuši maksāt kaitējuma kompensācijas. Ņemot vērā, ka pirmās instances tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta 12.punktu par apsūdzēto atbildību pastiprinošo apstākli atzinusi noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu alkohola ietekmē, apelācijas instances tiesa atzinusi par nepamatotu sūdzībās pausto apgalvojumu, ka nav konstatēti apsūdzēto atbildību pastiprinoši apstākļi. Turklāt atrašanos alkohola ietekmē nav nolieguši arī apsūdzētie.

[9.5] Judikatūrā pausts viedoklis, ka tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpuma izvērtējums ir juridisks jautājums, kas ietilpst kasācijas instances tiesas kompetencē (*Augstākās tiesas 2012.gada 22.maija lēmums lietā Nr. SKK-253/2012 (11340003409)*). Līdz ar to kasācijas instances tiesa izvērtēs, vai konkrētajā kriminālprocesā nav pārkāptas tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, un vai konstatējams vai arī nav konstatējams pamats Krimināllikuma 49.[1]panta piemērošanai apsūdzētajiem /pers. D/ un /pers. F/.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka izskatāmajā lietā tā nekonstatē apstākļus, kas būtu par pamatu Krimināllikuma 49.[1]panta piemērošanai.

Kriminālprocesa likuma 14.panta pirmā daļa noteic, ka ikvienam ir tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, tas ir, bez neattaisnotas novilcināšanas. Kriminālprocesa pabeigšana saprātīgā termiņā ir saistīta ar lietas apjomu, juridisko sarežģītību, procesuālo darbību daudzumu, procesā iesaistīto personu attieksmi pret pienākumu pildīšanu un citiem objektīviem apstākļiem.

Atsaucoties uz judikatūrā izteiktajām atziņām, apelācijas instances tiesa pamatoti norādījusi, ka kriminālprocesa izskatīšanas ilgums – vairāki gadi – pats par sevi nav pamats atzinumam, ka tas neattaisnoti novilcināts un tādēļ pieļauts tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpums (*Augstākās tiesas 2012.gada 22.maija lēmums lietā Nr. SKK-253/2012 (11340003409) un 2018.gada 16.februāra lēmums lietā Nr. SKK-47/2018 (11089172812)*).

No krimināllietas materiāliem konstatējams, ka kriminālprocess uzsākts 2014.gada 11.maijā. Ventspils tiesā lieta saņemta 2015.gada 10.jūnijā un saīsinātais spriedums lietā pasludināts 2015.gada 19.novembrī. Apelācijas instances tiesā lieta pirmo reizi saņemta 2016.gada 8.janvārī un nolēmums pasludināts 2017.gada 24.novembrī. Ar Augstākās tiesas 2018.gada 24.maija lēmumu apelācijas instances tiesas spriedums atcelts daļā. Atkārtoti iztiesājot lietu apelācijas instances tiesā, nolēmums pieņemts 2018.gada 5.oktobrī. Lietas iztiesāšana pirmās instances tiesā un apelācijas instances tiesā vairākkārt atlikta sakarā ar tiesu medicīniskās ekspertīzes atkārtotu noteikšanu, apsūdzēto un cietušā pieteikto lūgumu apmierināšanu un apsūdzētā /pers. F/ atrašanos stacionārā. Apsūdzētajiem kriminālprocesa laikā nav bijis piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis.

Likuma „Par tiesu varu" 1.panta ceturtā daļa noteic, ka katrai personai ir tiesības uz lietas iztiesāšanu likumā noteiktajā procesuālajā kārtībā. Kriminālprocesa likumā noteiktā krimināllietu iztiesāšanas kārtība paredz arī tiesas nolēmumu pārsūdzēšanu. Tiesas nolēmumu pārsūdzēšana ir saistīta ar krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulēšanu, lietas izskatīšanu taisnīgā un objektīvā tiesā. Kā jau iepriekš lēmumā norādīts, Kriminālprocesa likuma 14.pantā ir paredzētas tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu bez neattaisnotas novilcināšanas. Judikatūrā atzīts, ka tiesas nolēmumu pārsūdzēšana un krimināllietas jauna izskatīšana nav atzīstama par kriminālprocesa pabeigšanas neattaisnotu novilcināšanu un nav saistāma ar Krimināllikuma 49.[1]panta piemērošanu. Tiesas pieļautā kļūda, kura pārsūdzēšanas un lietas jaunas izskatīšanas rezultātā tiek labota, nav atzīstama par Krimināllikuma 47.pantā paredzēto atbildību mīkstinošu apstākli, kas ietekmē sodu. Tiesas pieļautās kļūdas labošanas rezultātā tiek panākts taisnīgums (*Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 3.maija lēmums lietā Nr. SKK-202/2011 (11240053906)*).

[9.6] Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu kopsapulces 2008.gada 1.jūlija lēmumā tiesām rekomendēts, ka, lemjot par vainīgajam piespriežamā kriminālsoda veidu un mēru, par iespēju notiesāt personu nosacīti, tiesām jāievēro kriminālsoda mērķi. Tiesām jāizvērtē, kā konkrētās krimināltiesiskās represijas piemērošana sekmēs taisnīguma atjaunošanu; noziedzīgu nodarījumu recidīvu novēršanu; aizsargās sabiedrisko drošību; atturēs citu personu no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas; sekmēs notiesāto personu resocializāciju. Lemjot par nosacītas notiesāšanas piemērošanu vai vieglāka soda noteikšanu nekā likumā paredzētais, tiesām jāievēro ne tikai vainīgā personību raksturojošie dati, bet arī fakti, kas saistīti ar noziedzīgu nodarījumu (noziedzīgu nodarījumu smagums, izdarīto noziedzīgo nodarījumu skaits, nodarītais kaitējums utt.). Ja tiesa atzīst par iespējamu piemērot nosacītu sodu personai, kura izdarījusi smagu vai sevišķi smagu noziegumu, pieņemtais lēmums īpaši jāmotivē, tostarp pievēršot uzmanību vispārējās prevencijas mērķa sasniegšanai. Turklāt rekomendācijā izteiktie priekšlikumi, tostarp par sabiedrības drošības aizsardzību, vispārējo un speciālo prevenciju, ir ietverti Krimināllikuma 35.pantā (*Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 1.jūlija kopsapulces lēmuma „Par vienveidīgu tiesību normu piemērošanu soda noteikšanā" 1., 22.,23.punkts, http://www.at.gov.lv/lv/judikatura/tiesnesu - kopsapulcu- lemumi/kriminallietu departaments*).

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka apelācijas instances tiesa minētos apstākļus ir izvērtējusi un atzinusi, ka pirmās instances tiesa apsūdzētajiem pamatoti piemērojusi smagāko no soda veidiem, tas ir, brīvības atņemšanu. Ņemot vērā Augstākās tiesas 2018.gada 24.maija lēmumā izteiktās atziņas, apelācijas instances tiesa mīkstinājusi apsūdzētajiem sodu par Krimināllikuma 125.panta otrās daļas 5.punktā paredzēto noziedzīgo nodarījumu. Turklāt apelācijas instances tiesa pamatoti norādījusi, ka apsūdzētajiem par Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu ir piemērots brīvības atņemšanas sods un policijas kontrole, un šajā daļā apelācijas instances tiesas spriedums atstāts negrozīts ar kasācijas instances tiesas 2018.gada 24.maija lēmumu.

Līdz ar to apelācijas instances tiesa pamatoti atsaukusies uz judikatūrā izteikto atziņu, ka tiesai ir jāmotivē Krimināllikuma 55.panta piemērošana, bet nav jāmotivē, kāpēc tā nepiemēro Krimināllikuma 55.pantu (*Augstākās tiesas 2017.gada 23.februāra lēmums lietā Nr. SKK-68/2017 (11815006815)*).

Šāds atzinums izriet no Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas 6.punkta, kas noteic, ka notiesājoša sprieduma motīvu daļā tiesa norāda motīvus par konkrētā soda piemērošanu. Pirmās instances tiesa spriedumā motivēja, kāpēc tā atzīst, ka apsūdzētajiem /pers. D/ un /pers. F/ piemērojams brīvības atņemšanas sods. Apelācijas instances tiesa atzina par pamatotu šo pirmās instances tiesas secinājumu. Savukārt, ņemot vērā kasācijas instances tiesas lēmumā izteiktās atziņas, mīkstināja /pers. D/ un /pers. F/ noteikto brīvības atņemšanas sodu, kas viņiem noteikts par Krimināllikuma 125.panta otrās daļas 5.punktā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

[9.7] Ievērojot minēto, kasācijas instances tiesa secina, ka apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus un tādus Kriminālprocesa likuma pārkāpumus, kas būtu par pamatu apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai vai grozīšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587.pantu, Augstākā tiesa

nolēma:

atstāt negrozītu Kurzemes apgabaltiesas 2018.gada 5.oktobra spriedumu, bet apsūdzētā /pers. D/ aizstāves Ilonas Sipjagovas un apsūdzētā /pers. F/ aizstāves Lindas Elsberģes kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

A. Branta V. Čiževskis A. Nusberga